

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 431/2018-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. augusta 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Katarínou Šangalovou, PhD., Hurbanova 81, Hlohovec, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8 Co 290/2016 z 29. septembra 2017 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť [REDACTED] v časti namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8 Co 290/2016 z 29. septembra 2017 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, p r i j í m a na ďalšie konanie.

2. O d k l a d á vykonateľnosť uznesenia Krajského súdu v Nitre č. k. 8 Co 290/2016-1251 z 29. septembra 2017 do rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci samej.

3. Vo zvyšnej časti sťažnosť o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. februára 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 290/2016 z 29. septembra 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je ako navrhovateľka účastníčkou konania vedeného na Okresnom súde Nitra (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 10 C 148/2007, ktorého predmetom je rozhodovanie o jej návrhu a návrhu navrhovateľa v 2. rade na vydanie náhrady za živý a mŕtvy inventár podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov. Sťažovateľka podala okresnému súdu návrh 28. decembra 1992.

3. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 10 C 148/2007-840 z 12. marca 2010, ktorým návrh proti odporcovi v 1. rade zamietol pre nedostatok pasívnej legitímácie.

4. Následne okresný súd rozsudkom č. k. 10 C 148/2007-1026 zo 17. septembra 2012 návrh proti odporcom v 2. a 3. rade zamietol z dôvodu, že sťažovateľka a navrhovateľ v 2. rade nepreukázali, že si reštitučný nárok uplatnili v zákonom určenej lehote.

5. Uznesením č. k. 10 C 148/2007-1085 z 19. augusta 2013 okresný súd rozhodol o trovách konania tak, že odporcom v 1. až 3. rade náhradu trov konania nepriznal s poukazom na dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 150 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“).

6. Krajský súd označené uznesenie okresného súdu na základe odporcami podaného odvolania uznesením č. k. 8 Co 312/2013-1111 z 29. novembra 2013 zrušil v celom rozsahu. Krajský súd uviedol, že okresný súd dôsledne neskúmal majetkové, sociálne, osobné a ďalšie pomery účastníkov konania a taktiež neskúmal dopad svojho rozhodnutia na majetkové pomery oprávneného účastníka konania.

7. Okresný súd následne uznesením č. k. 10 C 148/2007-1175 z 24. júna 2015 o trovách konania opätovne rozhodol tak, že odporcom v 1. až 3. rade náhradu trov nepriznal s poukazom na dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 150 OSP. Okresný súd v odôvodnení svojho uznesenia uviedol, že za dôvody hodné osobitného zreteľa považuje v tomto prípade samotný charakter konania, v ktorom sa navrhovatelia domáhali svojho nároku podľa reštitučných zákonov, taktiež skutkovú zložitost' veci, keďže v konaní, ktoré predchádzalo súdnemu konaniu, i v samotnom súdnom konaní navrhovatelia nevedeli dostatočne určiť, kto je povinnou osobou, ako aj na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov konania, keď na strane navrhovateľov ide o samostatne hospodáriacich roľníkov, ktorí svoju pôdu len prenajímajú, avšak neprekračujú hranicu príjmu na podanie daňového priznania. Okresný súd taktiež prihliadol na skutočnosť, že sťažovateľka je starobnou dôchodkyňou, na výšku jej dôchodku, jej mesačné náklady a na jej zdravotné ťažkosti. Okresný súd ďalej doplnil, že sťažovateľka a navrhovateľ v 2. rade sú síce vlastníčkmi nehnuteľností, *„bolo by však neprimerane tvrdé, aby sa museli zbavovať svojho majetku, ktorí nadobudli ako reštituenti, resp. svojho bývania, v dôsledku úhrady trov konania protistrane (ktoré predstavujú cca 15.000,00 eur pre každého*

odporcu)“. Napokon okresný súd skúmal, aký dopad by malo nepriznanie náhrady trov konania na odporcov v 1. a 2. rade. K tomuto uviedol: „Súd skúmal i skutočnosť, či nepriznanie náhrady trov konania odporcovi v 1. a 2. rade bude mať tvrdý dopad na odporcov, a dospel k názoru, že tento nebude u odporcov až taký tvrdý, ako by bol u navrhovateľov, keďže na stane odporcov ide o právnické osoby, pričom odporcom v 1. rade je fungujúca spoločnosť, ktorej spoločníkmi sú 2 právnické osoby, z toho jedna zahraničná spoločnosť a u odporcu v 2. rade ide rovnako fungujúcu právnickú osobu, ktoré sa s majetkovou stratou vysporiadajú oveľa ľahšie, hoci súd nepopiera, že to nebude pre nich znamenať majetkový zásah, no nie taký, ako na stane navrhovateľov, ktorí by sa v dôsledku priznania náhrady trov konania museli zbavovať svojho majetku, ba dokonca by mohli dôjsť o bývanie. Prípadné priznanie náhrady trov konania by sa tiež mohlo javiť ako neprimeraná tvrdosť voči účastníkom - navrhovateľom, ktorí v konaní preukázali, že ich právnym predchodcom bol odňatý živý a mŕtvy inventár, v konaní však neboli úspešní v konečnom dôsledku preto, že nedodržali postup, ktorý zákon stanovil pri uplatnení nároku podľa reštitučného zákona.“

8. Krajský súd napadnutým uznesením zmenil uznesenie okresného súdu z 24. júna 2015 tak, že odporcom v 1. a 2. rade priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu. Krajský súd dospel k záveru, že na daný prípad nemožno aplikovať § 150 OSP, resp. § 257 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“). Krajský súd uviedol: „V konaní vo veci samej žalobcovia v 1. a 2. rade neboli úspešní, keďže ich žaloba bola v končenom dôsledku voči žalovaným v 1. a 2. rade zamietnutá ako nedôvodná z dôvodov vyššie uvedených a potom je možné prijať záver, že predmetné konanie a náklady žalovaných v 1. a 2. rade nemuseli vzniknúť, ak by žalobcovia pred začatím konania postupovali v súlade s požiadavkami vyššie citovaného reštitučného zákona. Odvolací súd ďalej dospel k záveru, že výnimočnosť daného prípadu pre aplikáciu ustanovenia § 257 CSP nezhliadol ani v okolnostiach strán sporu - žalobcov v 1. a 2. rade (sociálny aspekt), keď z obsahu spisu nevyplýva tá skutočnosť, že žalobcovia v 1. a 2. rade nemôžu uhradiť trovy konania žalovaných v 1. a 2. rade s poukazom na ich osobné, zdravotné, zárobkové, majetkové pomery, teda nebola preukázaná taká skutočnosť, že celkové pomery žalobcov to neumožňujú. Z obsahu spisu vyplýva, že obaja žalobcovia

v konaní vo veci samej preukázali súdu, že v čase začatia konania, ako aj ku dňu rozhodnutia súdu vo veci boli evidovaní v zozname samostatne hospodáriacich roľníkov...

S poukazom na vyššie uvedené celkové pomery žalobcov v 1. a 2. rade, keď obaja majú pravidelný mesačný príjem (starobný dôchodok) a pravidelný ročný príjem (príjem z prenájmu z vlastníctva pôdy), keď výška ich starobného dôchodku prekračuje minimálnu mzdu, ktorá bola v roku 2013 vo výške 338 eur, v roku 2014 vo výške 352 eur, v roku 2015 vo výške 380 eur, pričom počas konania pred nástupom na starobný dôchodok, boli obaja zapojení do pracovného procesu, obaja majú bežné náklady na domácnosť, na ktorých sa majú povinnosť podieľať tiež ich manželia, i keď obaja žalobcovia majú zvýšené výdavky spojené so zdravotným stavom, je potrebné prijať ten záver, že celkové pomery žalobcov v 1. a 2. rade ako povinných strán sporu k náhrade trov konania preukazujú, že títo môžu uhradiť náhradu trov konania žalovaným v 1. a 2. rade, i s prihliadnutím na hodnotu sporu a výšky trov konania. Navyše žalobkyňa v 1. rade v podanom vyjadrení k odvolaniam žalovaných v 1. a 2. rade nepoprela, nespochybnila tvrdenie žalovaného v 1. rade, že časť svojho nehnuteľného majetku previedla na svoju dcéru [REDAKOVANÉ] v roku 2015, ktorú skutočnosť preukazujú aj vyššie uvedené listy vlastníctva pre kat. úz. [REDAKOVANÉ]. Pokiaľ sa jedná o pomery na strane žalovaných v 1. a 2. rade, tí obaja zhodne uviedli, že nepriznanie náhrady trov konania by pociťovali vzhľadom na svoje celkové pomery ako neprimeranú tvrdosť, keďže počas konania, od 31.12.1992 museli vynaložiť trovy konania vo vecnej súvislosti spojené s ich obranou v konaní, potom je potrebné prijať záver, že rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania žalovaným v 1. a 2. rade podľa ustanovenia § 257 CSP by bolo neprimerané tvrdé voči žalovaným v 1. a 2. rade a v rozpore s dobrými mravmi. S poukazom na vyššie uvedené podstatné dôvody, odvolací súd napadnuté uznesenie súdu pnej inštancie zmenil tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.“

9. Sťažovateľka pred ústavným súdom tvrdí, že krajský súd dospel vo svojom uznesení k opačnému záveru ako okresný súd, pričom tento svoj záver nedostatočne odôvodnil. V dôsledku toho považuje napadnuté uznesenie za nepresvedčivé a svojvoľné. Krajský súd podľa jej názoru vôbec nevzal do úvahy okolnosti, ktoré ju viedli k uplatneniu jej práva na súde, jej aktivitu v štádiu pred podaním žaloby na súde, skutkové okolnosti

veci, keď bola z dôvodu opatrnosti nútená zotrvať na žalobe proti všetkým odporcom, a ani dĺžku konania pred všeobecnými súdmi, ktoré po 21 rokoch rozhodli, resp. „zistili“, že sťažovateľkina výzva odporcom bola nekvalifikovaná.

10. Sťažovateľka tiež napáda podľa nej svojvoľný záver krajského súdu, ktorý v odôvodnení napadnutého uznesenia považuje jej starobný dôchodok vo výške 460 € za príjem, ktorý jej umožňuje uhradiť trovy konania odporcom. Podľa názoru sťažovateľky však v kontraste s odhadovanými trovami konania (vo výške vyše 30 000 €) a jej výdavkami v súvislosti s jej zdravotným stavom tento záver krajského súdu neobstojí.

11. Sťažovateľka k tomuto ďalej tvrdí, že krajský súd sa v napadnutom uznesení odklonil od ustálenej judikatúry, pričom odkazuje na viaceré rozhodnutia okresných súdov a krajských súdov, v ktorých bol vo vzťahu k reštituentom aplikovaný § 150 OSP.

12. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti zdôrazňuje, že ju a jej rodinu „už raz ožobráčil totalitný štát, ktorý zbral jej rodine všetok majetok, druhý krát ju ožobračuje demokratický štát v podobe náhrady trov konania, ktoré sú pre sťažovateľku likvidačné“.

13. V ďalšej časti svojej sťažnosti sťažovateľka uvádza, že krajský súd rozhodol napadnutým uznesením v senáte, ktorého členmi boli aj sudkyňa Adriana Kálmánová a sudca Vladimír Novotný. Obaja títo sudcovia mali v jej veci rozhodovať aj na prvom stupni, pričom obaja konanie v jej veci zastavili a obe tieto rozhodnutia boli následne zrušené nadriadeným krajským súdom. Navyše menovaná sudkyňa mala v konaní pred okresným súdom spôsobiť v jej veci priet'ahy.

14. Sťažovateľka v dôsledku uvedeného ústavný súd žiada, aby nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky na prerokovanie a rozhodnutie veci na neustrannom a nezávislom súde podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy SR, právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy SR, právo vlastniť majetok podľa čl. 20 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa č. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového Protokolu 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Krajskom súde v Nitre pod sp. zn. 8Co/290/2016 porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu v Nitre zo dňa 29. septembra 2017, č.k. 8Co/290/2016-1215 (správne má byť č. k. 8 Co 290/2016-1251, pozn.) sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľke priznáva finančné zadostučinenie v sume 30.000 eur (slovom tridsaťtisíc eur), ktoré je Krajský súd v Nitre povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov o právoplatnosti nálezu.

4. Krajský súd v Nitre je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania...“

15. Sťažovateľka zároveň vo svojej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej. Tento svoj návrh odôvodňuje takto: *„Po právoplatnosti napadnutého uznesenia je úlohou Okresného súdu Nitra vyčísliť výšku trov právneho zastúpenia žalovaných v prvom a druhom rade, ktorých predbežné vyčíslenie presahuje sumu 30.000 eur. Keďže sťažovateľkine pomery nedovoľujú túto sumu uhradiť, je možné predpokladať, že sťažovateľke budú vykonávané zrážky z jej starobného dôchodku. Vzhľadom k tomu, že v dôsledku výkonu exekúcie na dôchodok sťažovateľky bude mať sťažovateľka k dispozícii len 198 eur mesačne, ktorá suma nebude postačovať na pokrytie jej nevyhnutných potrieb, je tu obava, že znížením jej príjmu sa sťažovateľka ocitne na pokraji chudoby, čo môže mať v jej veku 70 rokov a pri jej zdravotných problémoch za následok nenapraviteľnú ujmu...“*

II.

16. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

17. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka v petite svojej sťažnosti (výslovne) napáda postup krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 290/2016, avšak z obsahu jej sťažnosti, ako aj zo samotnej povahy veci možno podľa názoru ústavného súdu jednoznačne vyvodiť, že sťažovateľka svojou sťažnosťou napáda aj uznesenie krajského súdu sp. zn. 8 Co 290/2016 z 29. septembra 2017 vydané v označenom konaní, do ktorého ňou výslovne napádaný postup vyústil. Ústavný súd preto ustálil, že predmetom tejto sťažnosti je postup krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 290/2016 a aj jeho uznesenie z 29. septembra 2017 vydané v tomto konaní (napadnuté uznesenie).

II.A K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

18. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

19. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

20. Po predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky ústavný súd zistil, že v tejto časti sťažnosti sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na jej prijatie na ďalšie konanie, a preto rozhodol o jej prijatí tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia (§ 25 ods. 1 a 3 zákona o ústavnom súde; bod 1 výrokovej časti tohto uznesenia).

II.B K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

21. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

22. Citovaný čl. 46 ods. 2 ústavy garantuje právo na súdny prieskum rozhodnutí orgánov verejnej správy v rámci správneho súdnictva, ktoré vo veci sťažovateľky nie je „v hre“, a teda nie je na posudzovanú vec aplikovateľné.

23. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (bod 3 výrokovej časti tohto uznesenia).

II.C K návrhu na odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu

24. Sťažovateľka požiadala ústavný súd aj o odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu.

25. Podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa rozhodnúť o dočasnom opatrení a odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak to nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom a ak by výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu neznamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám pri odložení vykonateľnosti; najmä uloží orgánu, ktorý podľa sťažovateľa porušil základné práva alebo slobody sťažovateľa, aby sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, a tretím osobám uloží, aby sa dočasne zdržali oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom.

26. Zo znenia § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že odloženie vykonateľnosti prichádza do úvahy v prípadoch, ak sťažnosťou napadnuté rozhodnutie predstavuje trvajúci zásah do právnej sféry sťažovateľa. Pre vyhovenie návrhu na odklad vykonateľnosti napádaného rozhodnutia je ale z povahy veci nutné, aby toto rozhodnutie ukladalo povinnému subjektu niečo konať, niečoho sa zdržať, prípadne niečo strpieť, pretože vykonateľnosťou napadnutého rozhodnutia sa rozumie možnosť určitými právnymi nástrojmi vymôcť od subjektov k tomu povinných splnenie si uloženej povinnosti, ktorá tvorí obsah výroku daného individuálneho právneho aktu, pokiaľ tak nekonali dobrovoľne (napr. II. ÚS 716/2016, IV. ÚS 262/2018).

27.1 Ústavný súd si je vedomý skutočnosti, že napadnutým uznesením sa sťažovateľke formálne neukladá povinnosť niečo konať, niečoho sa zdržať, prípadne niečo strpieť. Napriek tomu sa ústavný súd domnieva, že nevyhovenie návrhu sťažovateľky na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia iba na základe uvedeného by v okolnostiach tejto veci, teda pri rozhodovaní všeobecných súdov o trovách konania v právnom režime Civilného sporového poriadku, predstavovalo prílišný formalizmus, ktorý sám ústavný súd považuje za neakceptovateľný (napr. IV. ÚS 192/08, III. ÚS 163/2011, I. ÚS 155/2017).

27.2 Právna úprava dočasného opatrenia je systematicky začlenená do šiesteho oddielu druhej hlavy tretej časti zákona o ústavnom súde (konanie o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a konanie o sťažnostiach orgánov územnej samosprávy podľa čl. 127a ústavy). Táto právna úprava primárne reflektuje právny stav, podľa ktorého ústavný súd pri svojom rozhodovaní nie je viazaný žiadnou lehotou, a preto je potrebné aj s ohľadom na možnosť dlhšieho trvania rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby poskytnúť potrebnú predbežnú ochranu ohrozeným právam sťažovateľa (II. ÚS 577/2015, III. ÚS 190/2016, III. ÚS 95/2017). Ústavný súd má dbať o to, aby v prípade rozhodovania o odklade vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia prípadný výsledok konania pred ústavným súdom nebol zmarený realizáciou pred ústavným súdom napadnutého rozhodnutia (tamtiež).

27.3 Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

27.4 Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

27.5 Prijatím Civilného sporového poriadku sa v porovnaní s predošlou právnou úpravou obsiahnutou v Občianskom súdnom poriadku zaviedla zmena spočívajúca v tom, že o trovách konania sa podľa Civilného sporového poriadku rozhoduje formálne v dvoch fázach. V prvej fáze je súdom v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, rozhodnuté o tom, komu (a či vôbec) sa prizná nárok na náhradu trov konania (v tomto prípade ide o napadnuté uznesenie). Rozhodnutie prijaté v prvej fáze je teda rozhodnutím len o nároku na náhradu trov konania, nie o plnení. Vo výroku tohto rozhodnutia sa neuvádza, že neúspešná strana je povinná zaplatiť náhradu trov konania druhej strane. O samotnej výške náhrady trov konania následne súd rozhoduje v druhej fáze, a to po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí. Výška náhrady trov konania je určená samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Vo výroku rozhodnutia vydaného v druhej fáze sa taktiež neúspešnej strane formálne uloží povinnosť tieto trovy zaplatiť. Na základe uvedeného možno argumentovať, že v zmysle súčasnej právnej úpravy Civilného sporového poriadku by bola sťažovateľke formálne uložená určitá povinnosť až prijatím rozhodnutia v druhej fáze konania (určenie výšky trov konania súdnym úradníkom).

27.6 Pri rozhodovaní o trovách konania v právnom režime Civilného sporového poriadku vzniká z pohľadu ústavného súdu situácia, v ktorej už prvé rozhodnutie všeobecného súdu, ktorým sa rozhoduje o priznaní náhrady trov konania (rozhodnutie prijaté v prvej fáze, v tomto prípade napadnuté uznesenie), môže javiť známky neprimeraného zásahu do práv sťažovateľky, ktorý s ohľadom na ďalší zákonom predpísaný postup všeobecného súdu opodstatňuje odklad vykonateľnosti tohto uznesenia, keďže v jeho intenciách by následne príslušný všeobecný súd (súdny úradník) v druhej fáze rozhodoval o samotnej výške trov konania (vypočítaval trovy konania) a formálne sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť ich. Ústavnému súdu by formálne vznikal priestor na odklad vykonateľnosti až v prípade rozhodnutia vydaného v druhej fáze konania. Rozhodnutie vydané súdnym úradníkom v druhej fáze konania (samotné vyčíslenie trov konania) by však samo osebe nemuselo javiť žiadne známky nezákonnosti či neústavnosti, a to aj napriek tomu, že by vychádzalo z potenciálne ústavnoprávne neakceptovateľného rozhodnutia

príslušného súdu v prvej fáze konania, ktorým sa rozhoduje o priznaní nároku na náhradu trov konania. V takejto situácii by ústavný súd v takýchto prípadoch stratil možnosť zasiahnuť vo forme odkladu vykonateľnosti, v dôsledku čoho by prípadný výsledok konania pred ústavným súdom mohol byť (aspoň do určitej miery) zmarený realizáciou rozhodnutia prijatého v prvej fáze rozhodovania o trovách konania, pretože na základe neho by bolo následne prijaté rozhodnutie o určení samotnej výšky trov konania a uložení povinnosti tieto trovy konania zaplatiť.

27.7 Vychádzajúc z týchto úvah, dospel ústavný súd k záveru, že v záujme materiálnej ochrany ústavnosti, ktorá si vyžaduje prihliadanie predovšetkým na zmysel a účel právnej úpravy (normy), nie iba na jej formu, je z pohľadu ochrany základných práv sťažovateľky nevyhnutné takúto formálnu prekážku prekonať.

27.8 Ústavný súd po preskúmaní obsahu uznesenia krajského súdu č. k. 8 Co 290/2016-1251 z 29. septembra 2017 a dôvodov sťažnosti dospel k záveru, že sťažovateľka osvedčila existenciu predpokladov na zabezpečenie toho, aby sa prípadný výsledok konania pred ústavným súdom nezmaril v dôsledku ďalšieho postupu okresného súdu (v druhej fáze rozhodovania o trovách konania) v zmysle pre neho záväzných záverov uznesenia krajského súdu. Bez tohto zabezpečovacieho prostriedku by totiž podľa názoru ústavného súdu mohlo dôjsť v prípade vyslovenia neústavnosti označeného uznesenia krajského súdu k ujme na strane sťažovateľky, ktorá by bola väčšia než ujma, ktorá by prípadne mohla vzniknúť následkom odkladu vykonateľnosti tohto uznesenia. Návrh sťažovateľky na rozhodnutie o dočasnom opatrení v tejto časti nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom.

28. Ústavný súd preto konštatuje, že v tomto prípade sú splnené podmienky na odloženie vykonateľnosti uznesenia krajského súdu č. k. 8 Co 290/2016-1251 z 29. septembra 2017 do rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 2 výrokovej časti uznesenia.

29. Uložené dočasné opatrenie podľa § 52 ods. 3 zákona o ústavnom súde zanikne najneskôr *ex lege* nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej, ak ústavný súd nerozhodne o jeho skoršom zrušení. Podľa § 52 ods. 4 zákona o ústavnom

súde dočasné opatrenie možno zrušiť aj bez návrhu, ak pominú dôvody, pre ktoré sa nariadilo.

30. V konaní o prijatej sťažnosti ústavný súd rozhodne aj o ďalších nárokoch sťažovateľky uplatnených v návrhu na rozhodnutie vo veci samej (petite) jej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. augusta 2018